

*П.В.Теслюк, доцент кафедри,
кандидат психологічних наук.*

**Чотири лабораторні експерименти з тваринами,
що дозволяють зробити важливі психологічні висновки**

Перший експеримент називався «Всесвіт-25». У дослідженні четверо мишей помістили у «мишачий рай», де була їжа і питво у необмеженій кількості, і зовсім не було небезпек. У таких умовах миші стали дуже швидко розмножуватися. Коли чисельність мишей досягла 600, з'явилася конкуренція між «старим» і «новим» поколіннями. З'явилися перші «знедолені» миші, які потерпали від інших. Самці ставали більш пасивними, а самки – більш агресивними. Популяція стала поступово скорочуватися. Згодом з'явилися «самці-красені», які перестали битися, боротися за самок, вони тільки їли, пили і спали. Слідом за такими самцями з'явилися самки-одиначки, які перестали народжувати, а решта стали вбивати дитинчат. Миші стали практикувати гомосексуалізм і канібалізм. У підсумку через 18 місяців після початку експерименту помер останній житель «мишачого раю». Експеримент називався «Всесвіт-25», тому що він був проведений 25 разів і завжди закінчувався однаково – трагічно.

Висновок. В ідеальних умовах життя, коли організму для виживання не потрібно використовувати складні поведінкові функції, відбувається «смерть духу», тобто психологічна деградація, яка неминуче призводить до «смерті тіла». Таким чином, щастя не може бути метою життя, це тільки побічний продукт. Лише рух і розвиток формують сенс життя.

Другий експеримент був проведений над щурами. Коли щурів занурювали в умови стресів, небезпек і конфліктів, вони починали хворіти і швидко помирали. Коли щурам давали тільки позитивні емоції у вигляді комфортного життя, позбавленого негативної складової, вони теж хворіли і помирали, але трохи пізніше (підтверджуються результати попереднього експерименту). У проведеному дослідженні було встановлено, що співвідношення позитивних і негативних емоцій має бути у пропорції 3 до 1. У таких умовах жива істота відчуває себе комфортно і живе довше.

Висновок. Поразки, біль, втрати, невдачі, стрес – це невід'ємна частина життя. Що означає тверезий погляд у завтрашній день? Він означає розуміння, що крім сприятливих подій у житті будуть і несприятливі, які теж необхідні для розвитку людини. Проте краще, щоб пропорції позитиву і негативу в житті були 3 до 1.

Третій експеримент наочно продемонстрував чітку ієрархію у тваринному світі. Шість щурів були розміщені в ящику, з якого був один вихід, що веде до басейну. Басейн вів до їжі. В результаті щури розділилися на 4 групи: перша складалася з 2 доміантних щурів, друга – з 2 підпорядкованих, у третій був 1 щур-одинак, у четвертій – 1 зацькований щур. За їжею плавали підпорядковані щури і віддавали її доміантним (після агресії з їх боку). Тільки після того, як поїдять доміантні щури, їли підпорядковані. Одинак здобував їжу сам собі і міг за себе постояти. Зацькованого щура всі кривдили, і він харчувався покидьками. Експеримент проводився 20 разів і кожного разу результати були однаковими – поділ на 4 групи. При цьому навіть якщо в ящик розміщували 6 доміантних щурів або 6 одинаків, підпорядкованих чи зацькованих – знову відбувався той самий розподіл ролей.

Висновок. У соціумі завжди присутня ієрархія, людська рівність – це утопія. Якщо вам не подобається ваша соціальна роль, боріться за своє «місце під сонцем», при цьому існує варіант поміняти соціум. Щастя полягає у тому, щоб вас влаштовувала ваша соціальна роль у житті.

Четвертий експеримент довів, що залежність можна контролювати. 20 щурів були розміщені в парку, в якому були різні ходи, тунелі, колеса, будиночки, басейн, довгі переходи і багато їжі. Інших 20 щурів тримали в традиційних клітинах. Першій і другій групі поставили 2 поїлки: одна зі звичайною водою, друга – з підсолодженим розчином наркотику. Щури з парку пили тільки воду. Навіть якщо хтось із них пив воду з наркотиком, то залежність не виникала, вони все одно воліли пити звичайну воду. У свою чергу, щури з клітин швидко звикли до наркотику. Через деякий час щурів поміняли місцями. Щури з парку розваг, які опинилися в клітинах, швидко перейшли на наркотик, а щури, які були розміщені в парку, стали більше пити звичайну воду.

Висновок. Залежність може прийти у життя від одноманітності. Якщо ваше життя яскраве, цікаве, ви постійно перебуваєте у русі та творчих пошуках, то вам будуть не потрібні ні наркотики, ні алкоголь, ні інші залежності. Ви і так будете перебувати в ейфорії від власного життя. Біжіть від рутини і нудьги, створюйте цікаве життя, наповнене яскравими подіями та цікавими проектами. Можливо, в цьому і є сенс життя?